

Sygn. akt II Cz 322/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący : SSO Aurelia Pietrzak

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa(...)International In. z siedzibą na (...)

przeciwko S. S. (1), S. S. (2)

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 21 lutego 2013 r. sygn. akt I C 7/12

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i ustanowić dla pozwanego S. S. (1) pełnomocnika z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Izba Radców Prawnych w B..

Na oryginale właściwy podpis

II Cz 322/13

UZASADNIENIE

Pozwany S. S. (1) wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, podając że jest bezrobotny, pozostaje na utrzymaniu rodziców, a ponadto jest zobowiązany do uiszczania alimentów na rzecz swojej córki. Pozwany opiekuje się również niepełnosprawnym ojcem.

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu, postanowieniem z dnia 21 lutego 2013 roku, oddalił wniosek pozwanego. W uzasadnieniu wskazał, że wniosek pozwanego o ustanowienie pełnomocnika był bezzasadny. Jednocześnie przytoczył treść art. 117 § 5 k.p.c. i stwierdził, że nie zachodzi okoliczność, o której mowa w tym przepisie, pozwany bowiem potrafił artykułować swoje stanowisko w sprawie, w sposób logiczny, składny i rzeczowy formułuje wypowiedzi, przedstawiając zarzuty i argumenty na poparcie swoich twierdzeń, w tym w kwestiach prawnych. Ponadto sprawa nie jest skomplikowana, a pozwany nie jest osobą nieporadną.

Zażalenie na postanowienie złożył pozwany, wskazując na argumenty przytoczone we wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz na fakt, iż sytuacja materialna jego i jego rodziny jest bardzo ciężka. Znaczną część środków oraz czasu pozwanego pochłania opieka nad ojcem inwalidą, który nie jest w stanie samodzielnie o siebie zadbać. Ponadto wskazał, że czuje się ofiarą oszustwa i nie rozumie, dlaczego roszczenie dochodzone jest przez nieznanego mu wierzyciela.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego podlegało uwzględnieniu.

Słusznie Sąd I instancji wskazał na treść art. 177 § 5 k.p.c., zgodnie z którym sąd uwzględni wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Samo złożenie przez stronę wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie obliguje Sądu do jego uwzględnienia. Potrzeba taka zachodzi natomiast w przypadku, gdy sprawa jest skomplikowana pod względem prawnym lub faktycznym w takim stopniu, że strona nie ma możliwości samodzielnie bronić swoich praw. Podstawy do uwzględnienia wniosku zachodzą również, w przypadku, gdy strona jest nieporadna i z tego względu nie ma możliwości należyście zadbać w toku postępowania sądowego o swoje interesy.

Jednocześnie należy wskazać, że możliwości uzyskania pomocy prawnej z urzędu nie należy traktować jako przywileju, ponieważ jest ona prawem podmiotowym. Odmowa udzielenia pomocy prawnej z urzędu powinna następować wyłącznie w tych przypadkach, w których zachodzi niedopuszczalność lub oczywisty brak widoków na pozytywne rozstrzygnięcie sprawy bądź przyznanie pomocy prawnej nie jest niezbędne ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Konstytucyjna zasada prawa do sądu powinna skutkować taką wykładnią przepisów postępowania cywilnego, aby w razie wątpliwości sąd orzekał na korzyść podmiotu zwracającego się o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika. Jak wskazała przy wykładni art. 6 Konwencji Europejska Komisja Praw Człowieka, przepis ten może nałożyć na państwo obowiązek zapewnienia pomocy adwokackiej, jeżeli jest niezbędna dla realizacji skutecznego dostępu do sądu, tak aby prawa gwarantowane przez Konwencję nie były tylko teoretyczne i iluzoryczne. Poprzez ustanowienie fachowego pełnomocnika realizuje prawo do wysłuchania - rzeczowego przedstawienia swoich racji (vide: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 czerwca 2008 r., P 37/07).

Zgodzić się należy również ze stanowiskiem wyrażonym w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 września 2012 r. (I ACz 1228/12), zgodnie, z którym o potrzebie przyznania pełnomocnika z urzędu można też mówić wtedy, gdy strona wprawdzie nie jest nieporadna, jednakże sprawa ma na tyle skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym charakter, że jej właściwe prowadzenie wymaga pogłębionej wiedzy prawniczej. Wreszcie, potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu istnieje wtedy, gdy strona (np. ze względu na chorobę) nie jest w stanie samodzielnie prowadzić sprawy, w szczególności stawiać się na kolejne terminy rozpraw.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej spraw i mając na uwadze kazuistycznie sformułowanie art. 117 § 5 k.p.c., Sąd Okręgowy przyjął, że wniosek pozwanego zasługiwał na uwzględnienie. Sąd Rejonowy trafnie zauważył, że pozwany potrafi sam formułować pisma procesowe, zgłaszać właściwe wnioski, używając jednocześnie odpowiedniego języka. Jego uwadze uszło natomiast to, że co prawda charakter spraw o zapłatę cechuje się z reguły niezbyt złożonym stanem faktycznym i prawnym, jednakże dokonując oceny stopnia ich skomplikowania, należy przyjrzeć się każdej z nich z osobna. Dokonując zmiany rozstrzygnięcia Sądu I instancji, Sąd Okręgowy miał na uwadze to, że zobowiązanie dłużnika powstało przed kilkunastu laty, w tym czasie zmieniał się wierzyciel – pierwotny wierzyciel Bank (...) przekształcił się w Bank (...) S.A. z siedzibą w W., a następnie wierzytelność została zbyta w drodze cesji na rzecz aktualnego wierzyciela (...) International Inc. z siedzibą na (...). Zmiany te nie są dla pozwanego zrozumiałe. Ponadto pozwany w swoich pismach procesowych opisuje sposób powstania zadłużenia i jego zabezpieczenia, lecz czyni to w sposób chaotyczny, nie pozwalający na przyjęcie, że orientuje się w wystarczający sposób w stanie sprawy, a tym samym, że będzie w stanie należyście bronić swoich interesów. Dodatkowo należało dać wiarę twierdzeniom pozwanego dotyczącym zajmowania się niepełnosprawnym ojcem. Długoterminowy charakter tej opieki wskazuje, że może on mieć problem z samodzielnym prowadzeniem sprawy.

W okolicznościach przedmiotowego postępowania istnieją zatem podstawy uzasadniające konieczność przyznania pozwanemu fachowej pomocy z urzędu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w myśl art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Na oryginale właściwy podpis

Za zgodność z oryginałem